

KRZYŻOWNIKI *nasze* SMOCHOWICE

POZnań*

Kwartalnik Rady Osiedla wydawany dla mieszkańców
Osiedla Krzyżowniki - Smochowice

Nr 2 (155) czerwiec 2021
www.krzyzowniki-smochowice.pl

SMOCHY FESTIWAL 2021

3 - 4 lipca
2021 Poznań
Krzyżowniki - Smochowice
Obiekt Sportowy, ul. Braniewska

Chlebem Pomagałem

artykuł o obozie pracy utworzonym przez Niemców na terenie Krzyżownik **str 7**

3 LIPCA

sobota

11:00 - 13:00	próby zespołów
13:00	rozpoczęcie
13:15 - 14:00	Szkoła Gitary Jędrzej Fecek
14:00 - 15:30	próba zespołu Raz Dwa Trzy
15:30 - 16:00	próba Francesco Napoli
17:00	uroczyste otwarcie
17:15 - 18:00	spektakl Teatru Promyk
18:15 - 19:00	Black Night
19:15 - 20:30	Francesco Napoli
20:30 - 21:30	Revolta
21:30	Raz Dwa Trzy

4 LIPCA

niedziela

11:00 - 13:00	próby wykonawców
13:00 - 14:00	Zumba
14:00 - 15:30	próba Majki Jeżowskiej
15:30 - 16:00	Po prostu Kajtek
17:15 - 18:00	spektakl Teatru Promyk
18:00 - 18:45	Czysta Energia
18:45 - 19:30	Amelia Kurantowicz
19:30	Majka Jeżowska

www.krzyzowniki-smochowice.pl

SPRAWOZDANIE Z WYDARZEŃ NA OSIEDLU ORAZ PRACY Rady Osiedla i Zarządu Osiedla

1. Od kwietnia 2021, odbyły się 3 kolejne sesje Rady Osiedla w trybie zdalnym poprzez platformę ZOOM. Kolejne planowane są na 28 czerwca i 7 lipca. Dane do logowania będą podawane na stronie internetowej Rady Osiedla. Uchwalono min. zaopiniowano lokalizację stoiska handlowego przy ul. Wejherowskiej wniosek Biblioteki Raczyńskich o zmianę zadania w wydatkach na zmianę przeznaczenia środków celowych rok 2021 naliczonych dla Osiedla w 2021 ujętych w planach finansowych miejskich placówek oświatowych

2. W dniach 23-25 kwietnia odbyła się proekologiczna akcja WIOSENNE PORZĄDKI, przy bardzo dużym udziale mieszkańców, wydano ponad 400 worków na śmieci. Dziękujemy wszystkim za tak liczny udział i zaangażowanie.

3. Kolejna akcja proekologiczna CZYSTE KRZYŻOWNIKI-SMOCHOWICE, odbyła się 22-23 maja i swoim działaniem objęła tereny leśne naszego Osiedla.

4. Przeprowadzono przetarg inwestycji drogowej na odcinku ul. Trzebiatowskiej od Elbląskiej do Tczewskiej. W trakcie jest przeprowadzony kolejny obejmujący odcinek ul. Mrowińskiej i ul. Przybrodzką, kolejne są planowane jeszcze w tym roku

5. Zgłoszono kilka dzikich wysypisk śmieci do odpowiednich jednostek miejskich, z których większość została usunięta.

6. Co miesiąc odbywa się przegląd obiektów sportowo-rekreacyjnych znajdujących się na terenie naszego Osiedla

7. Odbyły się 2 spotkania zespołu zajmującego się tematem ruchu rowerowego wzdłuż ul. Dąbrowskiego, wspólna inicjatywa Osiedli Ogrody, Wola i Krzyżowniki-Smochowice.

Zespół działa już ponad 2 lata, dzięki staraniom zespołu w kilku miejscach poprawiło się bezpieczeństwo użytkowników dróg

8. Przeprowadzono równanie dróg gruntowych na naszym Osiedlu. W kilku miejscach naprawiano nawierzchnie jezdni i chodników. Kolejne prace naprawcze będą przeprowadzane w kolejnych miesiącach.

9. Dyżury Rady Osiedla, w każdą środę w godz. 18.00-19.00. Wersja stacjonarna, zdalna poprzez platformę zoom. telefoniczna 786208919 i mailowo na porzadek@rada.org.pl

Mija miesiąc za miesiącem, zimny maj, gorący jak na razie czerwiec, więcej słońca, więcej witaminy D a zarazem lepsze wszystkich samopoczucie. Statystyki związane z covidem, zmieniają się na korzyść, mniej zachorowań, zgonów, więcej szczepień, ozdrowień, powoli wracamy do normalności. Cały czas jednak należy przestrzegać obostrzeń i zaleceń.

Dyżury Rady Osiedla w każdą środę w godz. 18.00-19.00 w siedzibie, zdalnie, telefonicznie.

Inwestycje planowane w zeszłym roku będą realizowane w tym, nareszcie coś się ruszyło, pierwsze przetargi już się odbyły, kolejne będą jeszcze w tym roku.

Smochy Festiwal 2021 odbędzie się w dniach 3-4 lipca na obiekcie sportowym przy ul. Braniewskiej. Informacje organizacyjne związane z tą imprezą będą podawane na stronie Rady Osiedla, przepisy związane z imprezami plenerynymi zmieniają się i na bieżąco będziemy się do nich dostosowywać. Planowane warsztaty i teatrzyki dla dzieci jak też seanse kina plenerowego w piątki przez całe wakacje.

Planowany jest turniej piłki nożnej na początku września i turniej tenisowy, szczegóły wkrótce.

*Witold Puchalski
Przewodniczący Zarządu Osiedla
Krzyżowniki-Smochowice*

SENIORZY KRZYŻOWNIK-SMOCHOWIC ruszają z zdwojoną pasją do zajęć.

W poniedziałek trener senioralny prowadzi młodzież trzeciego wieku w marszu po zdrowie. W środę na boisku sportowym seniorzy mają zajęcia z muzyko terapii kończące się kawą i ciastkiem. Jest to czas na wspólną rozmowę zabawę. W czwartek i piątek odbywają się zajęcia plastyczne. W czerwcu odbył się dwutygodniowy wyjazd do uzdrowiska Kołobrzeg.

W czerwcu rozpoczyna się zajęcia z języka angielskiego. Dużym zainteresowaniem cieszą się wyjazdy nad jezioro z gilem lub grochówką. przerwaniem na spotkaniu jest taniec i śpiew.

Zygmunt Pawlik

Planowane i realizowane ważniejsze inwestycje

Zakres prac	Etap prac (stan na dzień 11 czerwca 2021 roku)
Rozbudowa monitoringu wizyjnego na osiedlu	Osiedle przygotowało i złożyło wniosek grantowy w 2020 roku w celu pozyskania dodatkowych środków w 2021 roku na realizację kolejnych punktów na skrzyżowaniach Sianowska/Leśnowolska, Sianowska/Santocka, Chodzieska/Człuchowska, Wejherowska/Pniewska). Wniosek nie uzyskał dofinansowania. Kwotę wkładu własnego przekazaliśmy do WZKiB na cząstkową realizację projektu. W tym zakresie zadania rozbudowa będzie polegała na wybudowaniu infrastruktury obsługi punktów monitoringu w oparciu o sieć światłowodową. Doprowadzenie łącza światłowodowego do punktu na placu przy ulicy Muszkowskiej umożliwi przełączenie kamer na skrzyżowaniu Dąbrowskiego/Santocka dotychczas obsługiwanych za pomocą radiolinii oraz będzie stanowiło podstawę dalszej rozbudowy w ciągu ulicy Sianowskiej. Wstępny planowany termin realizacji zadania planowany jest do końca 2021 roku.
Utwardzenie nawierzchni ulicy Trzebiatowskiej – etap I	Istniała gotowa dokumentacja budowlana, opóźnienie w wykonaniu pierwotnego projektu związane było z wymogiem uregulowania spraw własnościowych istniejących instalacji Aquanet S.A. w pasie drogowym. Przygotowywana na początek roku procedura przetargowa została wstrzymana ze względu na zgłoszenie przez AQUANET planowanej na 2021 rok inwestycji na ulicy Tczewskiej (pomiędzy Myśluborską a Lubowską). W związku z otrzymaną informacją podjęto decyzje o podzieleniu tej inwestycji na dwa etapy, co wymagało przeprojektowania dokumentacji i było przyczyną kolejnego opóźnienia. Inaczej realizacja inwestycji w całości musiałaby być przesunięta, prawdopodobnie już bez zabezpieczenia środków na jej realizację, co stanowiło by zagrożenie dla realizacji tego zadania w ogóle. Projekt uzgodniono z gestorami mediów. Ogłoszono przetarg na realizację I etapu budowy i wyłoniono wykonawcę. Zakończenie realizacji zadania planowane jest do końca września 2021 roku, co umożliwi płynne przejście do realizacji II etapu czyli ulicy Tczewskiej.
Utwardzenie nawierzchni ulicy Tczewskiej – etap II	Istniała gotowa dokumentacja budowlana budowy ulic Trzebiatowskiej i Tczewskiej. Przygotowywana na początek roku procedura przetargowa została wstrzymana ze względu na zgłoszenie przez AQUANET planowanej na 2021 rok inwestycji na ulicy Tczewskiej (pomiędzy Myśluborską a Lubowską). Podjęto decyzje o podzieleniu tej inwestycji na dwa etapy, co wymagało przeprojektowania dokumentacji i było przyczyną kolejnego opóźnienia. Inaczej realizacja inwestycji w całości musiałaby być przesunięta, prawdopodobnie już bez zabezpieczenia środków na jej realizację, co stanowiło by zagrożenie dla realizacji tego zadania w ogóle. Utwardzenie tego odcinka (II etap) nastąpi po modernizacji instalacji przez AQUANET, która ma zostać zrealizowana do lipca 2021 roku. Dochowanie terminów przez AQUANET umożliwi zakończenie robót budowlanych do grudnia 2021 roku.
Budowa ulicy Architektów	Trwają prace projektowe w oparciu o konsultowane z mieszkańcami koncepcję budowy dróg oraz koncepcję kanalizacji deszczowej. Rada Osiedla uchwałą (z 25.05.2020) zaopiniowała pozytywnie przedstawiony wstępny projekt zawierający zgłoszone uwagi mieszkańców. Wstępny planowany odbiór gotowej dokumentacji budowlanej planowany był na koniec pierwszego półrocza 2020 roku, został przedłużony kolejny raz do końca I kwartału 2021 roku ze względu na wymaganą ponowną (już trzecią z kolei) procedurę uzgodnień z Miejskim Inżynierem Ruchu, a następnie kolejny raz do końca maja 2021 roku ze względu na potrzebę wprowadzenia zmian projektowych po uzgodnieniach. Otrzymaliśmy potwierdzenie zakończenia prac projektowych wraz z kosztorysem. Budowa ulicy planowana jest po ustaleniu wysokości potrzebnych nakładów w oparciu o wykonany kosztorys oraz znalezieniu źródeł finansowania.
Projekt i budowa (osobno) ulic Starogardzka, Geodetów, Drogowców, Meliorantów, Czarskiej, Skarszewskiej, Tucholskiej, Karsiańskiej, Sępoleńskiej, Pelplińskiej (część)	Została wykonana koncepcja budowy ulic (w tym mijanki, miejsca postojowe itd.), do której mieszkańcy w trakcie konsultacji zgłosili uwagi i wnioski; zostały one przyjęte w koncepcji. Na tej podstawie, poprzedzony szczegółowymi badaniami geotechnicznymi gruntów, został opracowany projekt odwodnienia tych ulic w dwóch wariantach (odprowadzenie wód opadowych do studni chłonnych lub do cieku Krzyżanka). Po uzyskaniu finansowania realizacji budowy ulicy Architektów, jako ulicy zbiorczej, planujemy rozpoczęcie konsultacji z mieszkańcami wykonania zadań inwestycyjnych w trybie „Realizacja inwestycji lokalnych z udziałem ludności”.
Budowa placu zabaw i wybiegu dla psów na terenach przy ulicy Starogardzkiej	Obecnie trwają prace projektowe i przygotowawcze. Realizacja zadania planowana jest do końca 2021 roku.
Budowa ulicy Białośliwskiej	Zakończyły się prace projektowe w oparciu o konsultowaną z mieszkańcami koncepcję budowy drogi.
Budowa ulicy Mrowińskiej (od Lubosińskiej do Przybrodzkiej) oraz Przybrodzkiej	Jako źródło finansowania budowy zostały wskazane środki na budowę dróg lokalnych na lata 2020-2023. Przekazano środki finansowe na realizację zadania do Zarządu Dróg Miejskich.
Budowa ulicy Leśnowolskiej od ulicy Sianowskiej do ulicy Łagowskiej wraz z uzupełnieniem skrzyżowania Sianowska/Leśnowolska o czwarte przejście dla pieszych	Zakończyły się procedury przygotowania do realizacji inwestycji.
Montaż progów wypowych na ulicy Słupskiej w miejscach wskazanych przez Osiedle	Wstępny, planowany termin ogłoszenia przetargu nieograniczonego na realizację zadania w IV kwartale 2020 roku został przesunięty przez PIM w związku z informacją uzyskaną z Polskiej Spółki Gazownictwa Sp. z o.o. o planowanej wymianie infrastruktury gazowej w ulicy w lipcu i sierpniu 2021 roku. Inwestycja budowy brakującego odcinka ulicy Białośliwskiej rozpocznie się wspólnie z rozpoczęciem prac związanych z wymianą instalacji gazowej i jej planowane zakończenie ma nastąpić do końca 2021 roku.
Montaż progów zwalniających na ulicy Maszewskiej (2 szt.) i ulicy Człuchowskiej (4 szt.)	Zakończyły się prace projektowe w oparciu o konsultowaną z mieszkańcami koncepcję budowy drogi. Ustalono zostało źródło (ogólnomiejskie) finansowania inwestycji. Inwestorem zastępczym są Poznańskie Inwestycje Miejskie Sp. z o.o. Zakończyła się aktualizacja dokumentacji projektowej oraz ogłoszono przetarg na wyłonienie wykonawcy inwestycji. Zakończenie prac budowlanych planowane jest do końca 2021 roku.

Montaż progów zwalniających na ulicy Trzcieńskiej pomiędzy Łębarską a Trzebiatowską (1 szt.) i pomiędzy Lubowską a Myśluborską (1 szt.)	W związku z dotychczasowymi informacjami (od WSG) o planowanych na wiosnę 2020 roku pracami modernizacyjnymi infrastruktury gazowej przez Wielkopolską Spółkę Gazownictwa Sp. z o.o. wstrzymano realizację przebudowy ulicy Leśnowolskiej wraz z uzupełnieniem skrzyżowania Sianowska/Leśnowolska o czwarte przejście dla pieszych. Wielkopolska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. przez cały ten czas nie zdołała wybrać projektanta i w związku z tym podjęła decyzję o realizacji swojej inwestycji w trybie „zaprojektuj i zbuduj”. Zostały zakończone negocjacje i podpisano umowę z realizacją inwestycji wymiany infrastruktury gazowej do końca listopada 2021 roku. W związku z zaistniałą sytuacją ZDM podjął się w ramach bieżących uzgodnień w projektowanej dokumentacji WSG Sp. z o.o. rozważyć możliwość równoległej inwestycji przebudowy ulicy lub przekazaniu zadania do realizacji WSG Sp. z o.o. jako inwestorowi zastępczemu. Konkretnie decyzje podjęte zostaną po uzgodnieniu dokumentacji projektowej przebudowy infrastruktury gazowej przez WSG Sp. z o.o.
Projekt i budowa ulicy Dziwnowskiej wraz z odwodnieniem i oświetleniem	Zadanie zostało zrealizowane w listopadzie 2020 roku. Obecnie trwa ocena oddziaływania i bieżąca korekta SOR.
Montaż lamp oświetleniowych w rejonie Biskupińska 10	Została zatwierdzona dokumentacja Stałej Organizacji Ruchu przez MIR polegającej na usytuowaniu 1 szt. progów zwalniających na ulicy Maszewskiej na odcinku od Lubowskiej do Polanowskiej oraz 3 szt. progów zwalniających na ulicy Człuchowskiej na odcinku od Sianowskiej do Polanowskiej. Przekazano środki finansowe na realizację zadania do Zarządu Dróg Miejskich. Wykonano próg na ulicy Maszewskiej. Wybrano w procedurze przetargowej wykonawcę progów na ulicy Człuchowskiej. W związku z przerwą technologiczną (okres zimowy) planowany termin realizacji zadania określono do końca czerwca 2021 roku.
Przejęcie na stan ZDM oświetlenia ulicy Oleckiej	W związku z brakiem możliwości zaprojektowania realizacji drugiego progów zwalniających na ulicy Maszewskiej na odcinku od Lubowskiej do Polanowskiej oraz czwartego progów zwalniających na ulicy Człuchowskiej na odcinku od Sianowskiej do Polanowskiej zaproponowano w ramach tych samych środków zaprojektowanie progów na ulicy Trzcieńskiej. Projekt Stałej Organizacji Ruchu został zatwierdzony i zostanie wprowadzony do końca czerwca 2021 roku.
Remont chodnika na ul. Chodzieskiej na odcinku od Dąbrowskiego do Białośliwskiej oraz od Budzińskiej do Sianowskiej	Jako źródło finansowania wykonania projektu zostały wskazane środki na budowę dróg lokalnych na lata 2020-2023. Przekazano środki finansowe na realizację zadania w zakresie wykonania projektu ulicy do Zarządu Dróg Miejskich. Wybrano firmę projektową, trwają prace projektowania, które pierwotnie miały być zakończone do końca 2020 roku. 27 listopada biuro projektowe zgłosiło prośbę o uzgodnienie projektu. W grudniu 2020 roku zostały przeprowadzone spotkania z mieszkańcami dotyczące projektu. Zgłoszone uwagi zostały przekazane do biura projektów. Czekamy na zaktualizowaną dokumentacją projektową wraz z kosztorysem inwestorskim.
Podwyższenie bezpieczeństwa ruchu na wiadukcie w ulicy Dąbrowskiego, nad ulicą Lutycką, przy skrzyżowaniu z ulicą Czarnkowską	Właściciele linii energetycznej zezwolił na montaż lamp. ZDM w uzgodnieniu z INEA zlecił INEA wykonanie instalacji oświetleniowej. Realizacja ma nastąpić do końca I półrocza 2021 roku.
Montaż progów wyspowych na ulicy Słupskiej w miejscach wskazanych przez Osiedle	Obecnie w wykonaniu jest umowa realizacyjna z SEM na modernizację i podłączenie instalacji do zasilania w ulicy Łębskiej. Zakończenie prac i odbiór planowany jest w czerwcu 2021 roku.
Montaż progów zwalniających na ulicy Beskidzkiej (2 szt.) w kierunku ulicy Lutyckiej	Wskazano zadanie do realizacji przez Zarząd Dróg Miejskich ze środków powierzonych w planie finansowych Zarządu Dróg Miejskich na 2021 rok. Pismem z 28.09.2020 ZDM wstępnie przyjął to zadanie do realizacji w 2021 roku wskazując omówienie inwestycji w trakcie spotkania w I kwartale 2021 roku. ZDM podtrzymał wcześniejszą decyzję i przyjął zadanie do wykonania w 2021 roku.
Montaż progów zwalniających na ulicy Maszewskiej (2 szt.) i ulicy Człuchowskiej (4 szt.)	We wstępnych założeniach elementami poprawy bezpieczeństwa ma być ograniczenie prędkości na nitce północnej (wylotowej) wiaduktu w ciągu Dąbrowskiego (nad ulicą Lutycką) do 50km/h; wprowadzenie separacji pasów poprzez wprowadzenie linii ciągłej uzupełnionej o tablice uchyłne U-24 z elementami odbłaskowymi; podział pasów lewy tylko do jazdy na wprost (w DK92), prawy jazda na wprost (w DK92) oraz zjazd w „starą Dąbrowskiego” oraz skręt w prawo (w ulicę Czarnkowską). Rozważenie skrócenia o jeden segment (przy ulicy Czarnkowskiej) bariery odgradzającej jezdnie od pobocza na wiadukcie w ciągu ulicy Dąbrowskiego, dla polepszenia widoczności dla kierujących wyjeżdżających z ulicy Czarnkowskiej. Zatwierdzona dokumentacja przekazana została do ZDMu. Zadanie oczekuje na realizację przez ZDM.
Montaż progów zwalniających na ulicy Trzcieńskiej pomiędzy Łębarską a Trzebiatowską (1 szt.) i pomiędzy Lubowską a Myśluborską (1 szt.)	W związku z brakiem możliwości zaprojektowania realizacji drugiego progów zwalniających na ulicy Maszewskiej na odcinku od Lubowskiej do Polanowskiej oraz czwartego progów zwalniających na ulicy Człuchowskiej na odcinku od Sianowskiej do Polanowskiej zaproponowano w ramach tych samych środków zaprojektowanie progów na ulicy Trzcieńskiej. Projekt Stałej Organizacji Ruchu został zatwierdzony i zostanie wprowadzony do końca czerwca 2021 roku.
Projekt i budowa ulicy Dziwnowskiej wraz z odwodnieniem i oświetleniem	Jako źródło finansowania wykonania projektu zostały wskazane środki na budowę dróg lokalnych na lata 2020-2023. Przekazano środki finansowe na realizację zadania w zakresie wykonania projektu ulicy do Zarządu Dróg Miejskich. Wybrano firmę projektową, trwają prace projektowania, które pierwotnie miały być zakończone do końca 2020 roku. 27 listopada biuro projektowe zgłosiło prośbę o uzgodnienie projektu. W grudniu 2020 roku zostały przeprowadzone spotkania z mieszkańcami dotyczące projektu. Zgłoszone uwagi zostały przekazane do biura projektów. Czekamy na zaktualizowaną dokumentacją projektową wraz z kosztorysem inwestorskim.
Projekt i budowa ulicy Sytkowskiej wraz z odwodnieniem	Jako źródło finansowania wykonania projektu zostały wskazane środki na budowę dróg lokalnych na lata 2020-2023. Przekazano środki finansowe na realizację zadania w zakresie wykonania projektu ulicy do Zarządu Dróg Miejskich. W ramach projektu planowano zaprojektowanie parkingu samochodowego, rowerowego, stacji Roweru Miejskiego itp. Wykonanie ulicy Sytkowskiej wraz z odwodnieniem umożliwi w kolejnych etapach przebudowy (wraz z odwodnieniem) ulic Chodzieskiej i Czarnkowskiej oraz ulic do nich dochodzących. W związku z włączeniem inwestycji przebudowy ulicy Sytkowskiej do planowanej inwestycji przebudowy Węzła Wola wstrzymano projektowanie. Do niezależnego projektowania ulicy Sytkowskiej można powrócić po zakończeniu planowanych konsultacji społecznych rozwiązań „Węzła Wola” i przedstawienia rozwiązań projektowych umożliwiających indywidualne wykonanie ulicy Sytkowskiej bez ponoszenia nakładów utraconych przy wykonaniu „Węzła Wola”.

Budowa oświetlenia ulicy Chodzieskiej na odcinku od ulicy Człuchowskiej do ulicy Czarnkowskiej	Zakończono realizację.
Montaż lamp oświetleniowych w rejonie Biskupińska 10	Właściciele linii energetycznej zezwolił na montaż lamp. ZDM w uzgodnieniu z INEA zlecił INEA wykonanie instalacji oświetleniowej. Realizacja ma nastąpić do końca I półrocza 2021 roku.
Przejęcie na stan ZDM oświetlenia ulicy Oleckiej	Obecnie w wykonaniu jest umowa realizacyjna z SEM. Realizacja zadania ma nastąpić do 31 marca 2021 roku.
Wirska (remont chodnika po stronie południowej)	Zakończono realizację.
Wykonanie chodnika w ulicy Budzyńskiej na odcinku od Chodzieskiej do Białośliwskiej	Zakończono realizację.
Remont chodnika na ul. Chodzieskiej na odcinku od Dąbrowskiego do Białośliwskiej oraz od Budzyńskiej do Sianowskiej	Wskazano zadanie do realizacji przez Zarząd Dróg Miejskich ze środków powierzonych w planie finansowych Zarządu Dróg Miejskich na 2021 rok. Pismem z 28.09.2020 ZDM wstępnie przyjął to zadanie do realizacji w 2021 roku wskazując omówienie inwestycji w trakcie spotkania w I kwartale 2021 roku. ZDM podtrzymał wcześniejszą decyzję i przyjął zadanie do wykonania w 2021 roku.
Remont nawierzchni jezdni ulicy Kołobrzieskiej na odcinku od ulicy Białogardzkiej do ulicy Sianowskiej	Zadanie (według informacji ZDMu z dnia 11.10.2019 roku) było wstępnie ujęte w planie zadań Zarządu Dróg Miejskich na 2020 rok. Z powodu „obciążenia” środków celowych na 2020 rok o blisko 90% zadanie nie może być wykonane i oczekiwać będzie na znalezienie środków na jego realizację.
Remont nawierzchni jezdni ulicy Gorajskiej na odcinku od ulicy Santockiej do ulicy Prusimskiej	Zadanie (według informacji ZDMu z dnia 11.10.2019 roku) było wstępnie ujęte w planie zadań Zarządu Dróg Miejskich na 2020 rok. Z powodu „obciążenia” środków celowych na 2020 rok o blisko 90% zadanie nie może być wykonane i oczekiwać będzie na znalezienie środków na jego realizację.
Remont chodnika łącznika ulicy Owczarskiej z ulicą Muszkowską	Działka na której znajduje się chodnik nie jest w zarządzie ZDMu. W celu realizacji zadania zawnioskowano o zmianę zarządzającego tą działką z WGN na ZDM, celem umożliwienia realizacji zadania przez ZDM.
Podwyższenie bezpieczeństwa ruchu na wiadukcie w ulicy Dąbrowskiego, nad ulicą Lutycką, przy skrzyżowaniu z ulicą Czarnkowską	We wstępnych założeniach elementami poprawy bezpieczeństwa ma być ograniczenie prędkości na nitce północnej (wylotowej) wiaduktu w ciągu Dąbrowskiego (nad ulicą Lutycką) do 50km/h; wprowadzenie separacji pasów poprzez wprowadzenie linii ciągłej uzupełnionej o tablice uchyłne U-24 z elementami odblaskowymi; podział pasów lewy tylko do jazdy na wprost (w DK92), prawy jazda na wprost (w DK92) oraz zjazd w „starą Dąbrowskiego” oraz skręt w prawo (w ulicę Czarnkowską). Rozważenie skrócenia o jeden segment (przy ulicy Czarnkowskiej) bariery odgradzającej jezdnie od pobocza na wiadukcie w ciągu ulicy Dąbrowskiego, dla polepszenia widoczności dla kierujących wyjeżdżających z ulicy Czarnkowskiej. Zatwierdzona dokumentacja przekazana została do ZDMu. Zadanie oczekuje na realizację przez ZDM.

CZYSTE KRZYŻOWNIKI – SMOCHOWICE

Akcje proekologiczne, odbywają się na naszym Osiedlu od wielu lat.

Najczęściej w dwóch odsłonach, Wiosenne Porządki a we wrześniu Sprzątanie Świata. Zainteresowanie tymi akcjami było różne, raz większe, drugi raz mniejsze aż do tego roku. Tegoroczna akcja spotkała się z bardzo dużym odzewem ze strony mieszkańców naszego Osiedla, przywróciła nadzieje że jednak można liczyć na zaangażowanie wielu osób. Pragnę podziękować wszystkim za tak liczny udział, serce się radowało widząc całe rodziny zbierające śmieci, ten entuzjazm i radość że robimy coś fajnego, pożytecznego, że potrafimy zadbać o nasze środowisko. Bardzo pomocne

było nagłośnienie, poprzez jeżdżące auto z głośnikiem informującym o akcji wiosenne porządki Pani Anito, Panie Wojtku szacunek i duże dzięki.

Rozdano ponad 400 worków na śmieci, zebrano około tysiąca, rozmiary zaskoczyły trochę organizatorów ale w końcu sytuacja została opanowana a co najważniejsze zainspirowało do dalszych działań. W dniach 22-23 maja przeprowadzono dodatkową akcję proekologiczną, poprzez sprzątanie terenów leśnych na naszym Osiedlu.

Kolejnym etapem akcji CZYSTE KRZYŻOWNIKI-SMOCHOWICE jest poprzez ulotki, zachęcenie idąc na spacer do lasu zabieramy torbę, worek i przy okazji spaceru zbieramy śmieci, które można wrzucić do kosza. Dajmy coś od siebie, by wspólnie tworzyć przyjazną przestrzeń dla nas wszystkich.

Jedni zbierają śmieci a niestety inni je zostawiają gdzie popadnie, mimo tylu apele, tylu koszy na śmieci, zero wysiłku bo najłatwiej rzucić śmieci gdzie popadnie a co najgorsza bywa tak że zaplanowane wywiezienie większej ilości śmieci np/po remoncie swojego mieszkania po co zamawiać kontener lub jechać na wysypisko czy gratowisko, do lasu bliżej, tak czeto to nasi sąsiedzi, bolesna prawda ale tak jest.

We wrześniu kolejny etap akcji SPRZĄTANIE ŚWIATA JUŻ TERAZ ZAPRASZAM DO UDZIAŁU

Wacław Kopydłowski i Leon Strózczyński zostali patronami skweru u zbiegu ulic Słupskiej i Międzyzdrojskiej. Na wniosek Rady Osiedla Krzyżownicy Smochowice w dniu 20 kwietnia 2021 uchwały o nadaniu tej nazwy podjęła Rada Miasta Poznania.

Mamy nadzieję, że w następnym numerze naszej gazetki przedstawimy Państwu relację z uroczystego odsłonięcia tablicy z nazwą skweru, miejsca w pobliżu którego rozgrywały się dramatyczne wydarzenia opisane poniżej.

„CHLEBEM POMAGAŁEM...”

Wacław Kopydłowski urodził się 28 sierpnia 1908 r. w Otorowie koło Szamotuł w rodzinie kowala Michała Kopydłowskiego i Konstancji z d. Pappelbaum. W 1928 r. zdał egzamin na czeladnika piekarskiego. W latach 1932-1937 prowadził samodzielnie piekarnię w pobliskim Ostrorogu, którą objął z rekomendacji piekarskiej rodziny Lipońskich. W 1938 r. przejął piekarnię zlokalizowaną w podpoznańskich Krzyżownikach przy ul. Słupskiej 20a, którą prowadził także po wybuchu II wojny światowej.

W maju 1941 r. Niemcy utworzyli na terenie Krzyżownik obóz pracy przymusowej (*Judenarbeitslager*) dla Żydów z Kraju Warty (*Wartheland*). Obóz Steineck 3 stanowił jeden z kilkunastu podobozów głównego obozu pracy dla Żydów, zlokalizowanego w latach 1941-1943 na stadionie miejskim w Poznaniu (*Judenarbeitslager-Stadion*). Więźniowie tych podobozów, niezależnie od pogody, wykonywali wielogodzinną, morderczą pracę na otwartym terenie. Polskie rodziny, zamieszkujące okolice obozu i trasy przemarszu Żydów do pracy, mogły udzielać im tylko niewielkiego wsparcia. Skrajnie niedożywieni więźniowie stale poszukiwali pomocy, przede wszystkim żywności. Ci z obozu Steineck 3, których skierowano do prac ziemnych i rekultywacyjnych w okolicach Krzyżownik, Strzeszyna (*Sedan*) i Jeziora Kierskiego (*Ketscher See*), w akcie rozpaczliwej walki o przeżycie szukali żywności w drodze do pracy.

Z pomocą przyszedł im krzyżownicki piekarz Wacław Kopydłowski. Każdego dnia przechodząca obok jego piekarni kolumna robotników delegowała kilku więźniów, którzy w tajemnicy pobierali chleb i rozdzielali go wśród współwięźniów. O tym dramatycznym czasie i okolicznościach właściciel piekarni pisał: „Żołnierz walczył na froncie karabinem, a ja chlebem pomagałem (...) jeńcom obcej narodowości, między innymi Żydom, którzy przebywali na terenie obozu w Krzyżownikach”.

Niemiecka komendantura obozu wpadła wkrótce na trop świadczonej pomocy i uszczelniła dozór konwojowanych Żydów. Wacław Kopydłowski musiał poszukać innego sposobu dostarczania chleba do obozu. Zadania tego podjął się wyrzucony ze swego mieszkania w centrum Poznania Leon Strózczyński (1893-1942), który został w obozie zatrudniony przymusowo przez niemiecki Urząd Pracy (*Arbeitsamt*) w funkcji dozorczy obozowego. Wraz ze swoją rodziną zamieszkiwał wtedy w małym, gospodarczym domku w obrębie Krzyżownik (Sytkowo) przy obecnej ul. Wituchowskiej.

W połowie maja 1942 r. gestapo urządziło zasadzkę na dozorcę Strózczyńskiego i zatrzymało go tuż po odbiorze 15 bochenków chleba z piekarni. Jak twierdzi córka Wacława Kopydłowskiego, Urszula Przewoźna, przyczyną wpadki mógł być donos polskiej rodziny, która zamieszkiwała wówczas część domu, w którym znajdowała się piekarnia.

Wacław Kopydłowski został aresztowany wkrótce potem, 22 maja 1942 roku. Obaj mężczyźni byli więzieni w poznańskim Forcie VII i brutalnie przesłuchiwani w siedzibie gestapo w Poznaniu. Po rozprawie, która odbyła się 16 listopada 1942 r. przed Sądem Specjalnym (*Sondergericht*) w Poznaniu, Wacław Kopydłowski został skazany na 6 lat ciężkiego obozu pracy, natomiast Leon Strózczyński na karę śmierci

przez zgilotynowanie. Egzekucja odbyła się 14 grudnia 1942 r. w więzieniu przy ul. Młyńskiej w Poznaniu. Wkrótce na ulicach Poznania rozwieszono zostały afisze (*Bekanntmachung*), informujące o dokonanej egzekucji (wg informacji córki skazanego – Barbary Nowaczyk z d. Strózczyńskiej).

Wacław Kopydłowski przeżył więzienia we Wronkach, Sieradzu i Rawiczu oraz karne obozy pracy na terenie Rzeszy: w Griebo k. Coswig (*Elberegulierung Post Griebo bei Coswig*) i Dessau (*Strafgefangenenlager Dessau-Roßlau*). Po wojnie udało mu się odtworzyć zarekwirowane przez Niemców wyposażenie piekarni i wkrótce na nowo uruchomił produkcję. Zmarł w 1973 roku. Tradycję rzemieślniczą kontynuuje do dziś jego wnuk, Sławomir Przewoźny.

O poświęceniu zdrowia i życia obu skazanych zaświadczył w swoich wydanych w Stanach Zjednoczonych wspomnieniach (1994) były żydowski więzień podobozu Steineck 3, Berek Jakubowicz z Dobrej k. Turku. Ta historia stała się także tematem artykułu z 11 kwietnia 1968 r., zamieszczonego w „Expressie Poznańskim”. 23 lata po uwolnieniu z obozu Wacław Kopydłowski podsumował swój czyn na łamach wspomnianej gazety: „To przecież normalne, że jeden pomaga w biedzie drugiemu. Chyba nieliczni Żydzi przeżyli pobyt w Krzyżownikach. Mój chleb też im nie pomógł, ale mam spokojne sumienie, że starałem się ulżyć cierpiącym...”

Opracował: dr Karol Górski

Losy Wacława Kopydłowskiego i Leona Strózczyńskiego autor opisał szczegółowo w artykule pt. „*Takie jest życie człowieka w dwudziestym wieku*” – Wacław Kopydłowski (1908-1973) – Wielki Piekarz z małej piekarni w poznańskich Krzyżownikach, zamieszczonym w jego autorskiej książce pt. *Pobiedziska – Gniezno – Poznań... Impresje z dalszej i bliższej przeszłości* (2018). Książka jest dostępna w naszej osiedlowej bibliotece, w filii nr 16 Biblioteki Raczyńskich w Poznaniu.

DBAJ O CZYSTOŚĆ

Rada Osiedla
Krzyżownicy-Smochowice

PAMIĘTAJ!

Obowiązkiem właściciela nieruchomości jest utrzymanie we właściwym stanie zjazdu z drogi publicznej na posesję*
Przyjemnością właściciela nieruchomości jest porządek na swoim osiedlu.

*Podstawa prawna:

art. 5 ust. 1 pkt 4 ustawy z 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach

NA SPACER Z TORBĄ - CZYSTOŚĆ WOKÓŁ NAS

JAK SIĘ ZAANGAŻOWAĆ?

- Zbieraj **wszystkie** śmieci przed swoim domem, nawet jeśli to nie Ty je wyrzuciłeś
- Idąc na spacer warto mieć ze sobą pusty **worek** lub siatkę oraz jednorazowe rękawiczki
- Jeśli na Twojej drodze widzisz śmieci **podnieś je** i wrzuć do najbliższego śmietnika lub swojej torby
- Na spacer do lasu też weź **torbę** i w nią wrzucaj śmieci, które znajdziesz

DRODZY MIESZKAŃCY,

Rozpoczynamy akcję Czyste Smochowice - czyli sprzątaj przed swoją posesją, ale nie tylko...

Chcemy, aby nasza dzielnica stała się czysta i zadbana. Niech zdjęcia zrobione w marcu 2021 uzmysłwią Państwu skalę problemu. Powszechnie wiadomo, że czystość i porządek wokół wpływają pozytywnie na nasze samopoczucie. Dlatego jeśli każdy z nas zadba o porządek nie tylko na terenie działki, ale także tuż za płotem, przed swoim domem - różnica będzie ogromna!

Jednak można iść krok dalej - zbierajmy także śmieci, jeśli widzimy je na spacerze w lesie, na chodniku, czy przed opuszczoną działką. Nośmy **pustą torbę**, żeby te śmieci zabrać ze sobą i wyrzucić do najbliższego śmietnika. Za estetykę naszego otoczenia możemy zadbać razem.

Dajmy coś od siebie by wspólnie tworzyć przyjazną przestrzeń dla nas wszystkich!

Niech Nasze Smochowice staną się pozytywnym przykładem również dla innych dzielnic Poznania!

Dziękujemy!

Rada Osiedla Krzyżownicy - Smochowice

Tytuł czasopisma: „Nasze Krzyżownicy - Smochowice”

Numer: 1 (154) marzec 2021

Wydawca: Miasto Poznań – Osiedle Krzyżownicy – Smochowice

Adres Wydawcy: Urząd Miasta Poznania Wydział Wspierania Jednostek Pomocniczych Miasta, ul. Libelta 16/20, 61 – 706 Poznań

Redaktor Naczelna: Magdalena Ratajczak

Skład redakcji: Dorota Matkowska, Przemysław Polcyn, Witold Puchalski, Henryk Lubawy, Maciej Bedyński

Adres redakcji: Urząd Miasta Poznania Wydział Wspierania Jednostek Pomocniczych Miasta, ul. Libelta 16/20, 61 – 706 Poznań

Skład i druk: ABAKUS abakus@abakus-dtp.pl

Nakład: 4000 egz. EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

POZnań*KONTAKT 61 646 33 44

Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania i opracowania edytorskiego nadesłanych tekstów. Tekstów nadesłanych nie zwracamy. Nadesłanie tekstu nie jest równoznaczne z jego opublikowaniem. Autor przekazując swój utwór do publikacji przenosi na Wydawcę prawa autorskie do publikacji utworu w piśmie oraz jego rozpowszechniania na innych polach eksploatacji takich jak Internet.